

025. Achtste Groot Nederlands Dictee van het Davidsfonds (auteur: Aurel Serceu)

Finale miniemen: Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Ook wie niet van klassieke muziek houdt, kent het melodietje 'Für Elise'. Misschien is dit momenteel wel de meest gebruikte wachttoon in de telefonie. Het is ook het melodietje dat de meeste pianovirtuozen van kindsbeen af leren spelen. Het werd geschreven door Ludwig van Beethoven. Maar weet je ook dat deze gevierde musicus van Vlaamse afkomst is? In Mechelen is een straat naar hem genoemd en aan het huis van zijn grootouders aldaar hangt een gedenkplaat. Deze zijn omwille van een grote handelsschuld geëmigreerd naar Bonn, waar Ludwig geboren werd. Dit jaar is het 175 jaar geleden dat hij in Wenen stierf.

De kleine Beethoven krijgt onder andere lessen van zijn vader en van de hoboïst Pfeiffer. Pas dertien, werkt hij als kerkorganist aan het keurvorstelijk hof. Na de dood van zijn moeder zorgt Beethoven voor zijn drankzuchtige en totaal verloederde vader en zijn twee broers. Intussen speelt hij ook in het theaterorkest van Bonn.

In 1792 kan hij door bemiddeling en financiële steun van de welgestelde graaf von Waldstein in Wenen studeren bij de grootmeester Haydn. De lessen zijn geen succes want de beide componisten kunnen het met elkaar niet vinden. Er komt voortijdig een einde aan de samenwerking. Beethovens vader sterft en zijn broers blijven voorlopig in Bonn. Zijn broer Carl volgt een opleiding voor musicus en Johann studeert voor apotheker. Later verhuizen zij ook naar Wenen en Ludwig blijft hun bemoeizuchtige oudere broer.

Hij concerteert in verschillende Europese hoofdsteden en toont zich sensationeel als pianist. De jonge Beethoven is geen kluizenaar. Hij gaat graag uit, bezoekt populaire bals en neemt dansles. Toch is hij verlegen, gesloten en weinig charmant.

Beethoven heeft een grillig, chagrijnig en wispelturig karakter. Zijn choleriche geaardheid brengt hem vaak in moeilijkheden. Toch bonjouren zijn adellijke weldoeners hem niet buiten.

Rond 1800, op dertigjarige leeftijd, ontdekt Beethoven zijn hardhorendheid. Dat maakt hem schuw en onzeker. Hij leeft meer en meer geïsoleerd van de buitenwereld en probeert zijn doofheid te verstoppen. Stilaan krijgt hij minder opdrachten om de soirees met zijn pianospel op te vrolijken. Maar hij blijft schrijven en zeker niet minder goed. Zijn laatste werk voor groot orkest, de Negende Symfonie, wordt voor het eerst opgevoerd in 1824. Dit werk is iets apart. Voor het eerst is een koor toegevoegd aan het orkest. Het publiek is zeer enthousiast. Beethoven hoort het daverend applaus echter niet. De finale van dit werk is uitgeroepen tot het volkslied van de Europese Unie, de "Ode aan de Vriendschap". Van dan af componeert Beethoven ook niet langer voor de adel en de rijken, maar maakt hij romantische melodieën voor het gewone volk.

Over de reden van zijn doofheid circuleren verschillende geruchten. Deskundige biografen en artsen discussiëren nog altijd. Alcoholmisbruik is een van de mogelijke redenen.

De laatste tien jaar van zijn leven verouderd Beethoven snel. Zijn gezondheid gaat achteruit en hij heeft naast zijn adembenemende muziek nog slechts één passie. Hij krijgt namelijk de voogdij over de zoon van zijn overleden broer. Beethoven twist daarover met zijn schoonzus en dit resulteert in

verschillende processen. Toch blijft Beethoven zijn neefs opleiding betalen. De relatie tussen beide mannen is echter niet wolkeloos en leidt zelfs tot fysiek geweld. Soms verwijt Beethoven zijn neef dat hij een zelfzuchtig en ondankbaar type is. Later excuseert hij zich in liefdevolle brieven. Verschillende bronnen vermelden minder vleiende feiten over de grootmeester omdat hij zonder medelijden het kind van zijn schoonzus zou hebben ontnomen. De jongen houdt aanvankelijk ook niet van zijn dramme oom.

In 1821 wordt Beethoven gearresteerd wegens landloperij. Hij maakt een lange wandeling, gekleed als een schooier. De politie smijt hem in de cel. De arrestant blijft roepen en er ontstaat algemene hilariteit. De agenten geloven niet dat deze landloper de beroemde Beethoven is. Uiteindelijk haalt men er iemand bij die zijn identiteit bevestigt.

In de liefde gaat zijn voorkeur naar aantrekkelijke muzikale dames met blauw bloed en een uitstekende opvoeding. Toch is hij nooit getrouwd. Enkele dagen na zijn dood op 26 maart 1827 vinden zijn vrienden in een verborgen vak van een meubelstuk een hartstochtelijke liefdesbrief in zijn handschrift. De brief is gedateerd 6 en 7 juli maar het jaartal en de plaatsnaam ontbreken. Hij vermeldt evenmin de naam van zijn geliefde. Men weet nog altijd niet met zekerheid wie deze dame is. Reeds decennialang is men op zoek naar de mysterieuze vrouw. Wordt dit geheim ooit ontsluit? Eén ding is zeker, Beethoven rust intussen verder in vrede.

Bijkomende proef (voor het scheiden van eventueel ex aequo gerangschikte deelnemers)

In de oorspronkelijke tekst stonden 17 gecursiveerde woorden en woordgroepen verkeerd gespeld.

1. Ziezo, de euro-invoering is een feit. De Belgische franken zijn voorgoed uit onze portemonnee verdwenen en vervangen door de eurootjes. Wordt je vader ook kregelig van al die kleinoden?
2. Op dit ogenblik bevinden we ons nog in de prehistorie van de euro. In twaalf Europese landen wordt de eenheidsmunt gebruikt. De prijzen zijn niet overal gelijk, maar we zullen de prijsverschillen gemakkelijker kunnen vergelijken. De bondskanselier van Duitsland en de adjunct-directeur van de chocoladefabriek in jouw buurt betalen er, allebei in hun eigen land, hun bereide maaltijden mee. Beiden zullen zij vermenigvuldigen en delen om de prijzen in euro te vergelijken met hun vroegere munt.
3. Heb je nog franken? Geen nood, dit jaar mag je die nog omruilen bij banken en postkantoren. Vanaf volgend jaar moet je ze inruilen bij de Nationale Bank.
4. Ben je geen rekenwonder, dan is er voor jou een oplossing. Wist je dat je vanaf je tiende verjaardag elektronisch kunt bankieren? Een protonkaart is echt handig voor je kleine aankopen. Je stopt ze in de terminal, de handelaar voert het bedrag in, jij drukt op de toets en alles is betaald.